

KAIKIST PARAS BIISI

MUSIIKKIVIDEON
SUUNNITTELU
JA TOTEUTUS

Miika Karlsson
Lahden Muotoiluinstituutti
2013

Kaikist Paras Biisi: Musiikkivideon suunnittelu ja toteutus

**Lahden Ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Viestinnän koulutusohjelma
Multimediatuotannon pääaine
Opinnäytetyö AMK
Kevät 2013
Miika Karlsson**

Tiivistelmä

Opinnäytetyökseni suunnittelin ja toteutin musiikkivideon kotkalaiselle Goon-nimiselle yhtyeelle. Tämä käsitti käsikirjoituksen, ohjauksen, kuvausten valmistelun, kuvauksen, leikkauksen, värimäärittelyn ja viimeistelyn.

Tavoitteena oli tehdä kilpailukykyinen, edukseen erottuva ja mahdollisimman elokuvamainen musiikkivideo minimaalisella budjetilla ja työryhmällä.

Musiikkivideo kuvattiin Canon 5D mkII digitaalijärjestelmäkameralla käyttäen apuna useita oheislaitteita, kuten olkatukea, Flycamia eli mekaanista kuvanvakainta ja kameradollya. Leikkaukseen ja muuhun jälkikäsitteilyyn käytin uusimpia versioita Adoben -ohjelmistoista.

Projekti kulki suurimmalta osalta suunnitelmien mukaisesti. Mistään ei aikataulujen puolesta tarvinnut tinkiä, ja päässäni pyörinyt visio säilyi samanlaisena alusta loppuun asti. Yhtye, sekä minä, olimme lopputulokseen tyytyväisiä.

Avainsanat: musiikkivideo, käsikirjoitus, ohjaus, leikkaus, värimääritys, Goon, dslr, Canon 5d, suunnittelu, toteutus

Abstract

For my thesis I designed and executed a music video for a Kotka-based band called Goon. This process consisted of scripting, directing, pre-production, shooting, editing, color correcting and finishing.

My goal was to make a competitive, different and as cinematic a music video as possible with a minimal budget and crew.

The music video was shot on a Canon 5D mkII dslr, and several pieces of equipment such as a shoulder rig, Flycam, which is a mechanical image stabilizer, and a camera dolly were used to support the process of filming. For editing and other post-production stages I used the latest versions of Adobe's software.

For the most part, everything went as planned. Even though the project had a strict schedule, nothing had to be sacrificed because of it. The vision I had from the start remained the same throughout the different stages. The band and I were pleased with the result.

Keywords: music video, scripting, directing, editing, color grading, designing

Sisällysluettelo

1 Johdanto	9
2 Taustaa	10
3 Esituotanto	11
3.1 Käsikirjoitus	11
3.2 Suunnittelu	12
3.3 Kamera	12
4 Tuotanto	16
4.1 Moniroolisuus	16
4.2 Ohjaus	17
4.3 Kuvaus	18
4.3.1 Kalusto	18
4.3.2 Kuvaaminen	19
5 Jälkituotanto	22
5.1 Leikkaus	22
5.2 Värimääritys	23
5.2.1 Ensisijainen värimääritys	23
5.2.2 Toissijainen värimääritys	24
5.3 Viimeistely	27
6 Loppupäätelmät	28
7 Lähteet	29
Liitteet	

Sanasto

Treatment

Elokuva- ja tv-tuotannoissa välivaihe, joka on tarkempi kuin synopsis, mutta ei niin tarkka kuin käsikirjoitus.

Harmaasuodin

Linssin päälle kiinnittyvä suodin, jonka tarkoituksena on rajoittaa filmille tai kennolle pääsevää valon määrää.

ISO

Eli herkkyys. Digitaalikameroissa tämä tarkoittaa sitä, kuinka herkkä kameran kenno on valolle. Mitä suurempi ISO -arvo, sitä enemmän kohinaa.

Koodekki

Ohjelma tai algoritmi, jolla pakataan ääntä tai kuvaa. Useimmiten pakkauksen tarkoitus on pienentää tiedoston käyttämää tilaa.

Rotoskoopaus

Animaatiotekniikka, jossa liikkuvaa kuvaa jäljennetään.

Pakkausartefakti

Häviöllisestä pakkauksesta johtuva kuvan vääristymä.

Maski

Maskilla voidaan näyttää tai piilottaa tiettyjä osia kuvasta tai säädöstä.

Desaturointi

Värikylläisyyden, eli saturaation vähentäminen tai kokonaan poistaminen. Mustavalkoisessa kuvassa ei ole yhtään värikylläisyyttä.

Kohina

Eli noise tarkoittaa satunnaissignaalia, joka esimerkiksi videossa ja valokuvissa esiintyy värillisinä tai värittöminä pieninä pisteinä.

Renderöinti

Vaihe videoeditoinnissa, jossa materiaaleista ja säädöistä tehdään halutussa muodossa oleva yhtenäinen video, jota pystyy katsomaan leikkausohjelman ulkopuolella.

1 Johdanto

Opinnäytetyökseni suunnittelin ja toteutin musiikkivideon kotkalaiselle Goon-nimiselle yhtyeelle. Tämä käsitti käsikirjoituksen, ohjauksen, kuvausten valmistelun, kuvauksen, leikkauksen, värimäärittelyn ja viimeistelyn. Kappale on nimeltään ”Kaikist Paras Biisi”.

Tavoitteena oli tehdä kilpailukykyinen, edukseen erottuva ja mahdollisimman elokuvamainen musiikkivideo minimimaalisella budjetilla ja työryhmällä. Työryhmä pysyi minimissään, koska hoidin yksin kaiken muun paitsi näyttämisen. Rahaa taas ei kulunut, koska kalusto oli lainattua ja suurin osa rekvisiitasta löytyi pääosan näyttelijältä itseltään.

Lisäksi tavoitteena oli tukea yhtyeen imagoa ja tehdä erilainen musiikkivideo, kuin heidän aikaisemmat. Puhtaasti narratiivinen musiikkivideo ei ole missään nimessä uusi keksintö, mutta yhtyeelle se on uusi ilmaisutapa. Tämä video on siis ensimmäinen, jossa yhtye ei esiinny itsenään.

Musiikkivideo kuvattiin Canon 5D digitaalijärjestelmäkameralla käyttäen apuna useita oheislaitteita. Sekä leikkauksen, että värimäärittelyn tein Adobe Premiere -ohjelmalla. Premiere on pääasiassa tarkoitettu leikkaamiseen, mutta koin, että sillä onnistuu värimäärittely riittävästi. Suurin osa viimeistelystä tapahtui myöskin tällä ohjelmalla.

Projekti oli hyvä tilaisuus kehittää taitojani useammalla osa-alueella samanaikaisesti. Tämä oli hyvä siksi, koska tähän asti minulle ei ole kehittynyt selkeästi vahvinta osa-aluetta. Lisäksi pääsin toteuttamaan itseäni videolla, jonka tulee todennäköisesti näkemään tuhannet ihmiset.

2 Taustaa

Goon on seitsemänhenkinen kotkalainen yhtye, joka on tehnyt musiikkia vuodesta 2001 asti. Heidän musiikkiaan voisi luonnehtia ska-, reggae- ja rap-vaikutteiseksi rockiksi. Musiikkivideoita he ovat julkaisseet seitsemän. Yhtyeen kymmenvuotisen taipaleen aikana toteutetut entiset videot, yhtä poikkeusta lukuun ottamatta, ovat Jussi Rautaniemen käsialaa. Suurimmalta osalta ne ovat klassisia soittovideoita ja yhtyeen mielestä oli aika tehdä jotain uutta.

Yhtyeen imagoon kuuluu vahvasti kotiseurakkaus, positiivisuus, ennakkoluulottomuus ja välittömyys. Tietylainen marginaalisuus myös välittyy jo pelkästään musiikin ollessa harvemmin radiossa kuultavaa. Vaikka monet kappaleista ovat kantaa ottavia, totisuus on jätetty muille yhtyeille. Imagoseikat ovat hiukan subjektiivisia kokemuksia, ja yllä mainitut asiat perustuvat omiin havaintoihini melkein kymmenen vuoden ajalta.

Ainoat eväät, jotka sain yhtyeeltä videon suunnitteluun olivat, että he eivät halunneet soittovideoita. Lisäksi hauskuus oli toivottavaa. Minulle tärkeä seikka oli kuvata musiikkivideo yhteisellä kotipaikkakunnallamme, eli Kotkan Karhulassa. Näin imagoon vahvasti kuuluva kotiseurakkaus tulisi epäsuorasti esille. Uskon, että tietynlainen kepeys ja omaperäisyys myös välittyy lopullisesta videosta.

Tämän videon tavoitteena ei ollut siis luoda uutta, vaan vahvistaa vanhaa - imagoa ajatellen. Ymmärtääkseni imago on syntynyt käytännössä itsestään, eikä tietoista ”brändäystä” ole liiemmin harrastettu. Koin, että jos yhtye pitää jostakin ideasta, niin silloin se sopii heille.

3 Esituotanto

3.1 Käsikirjoitus

Aivan ensimmäiseksi, kun sain tietää mihin kappaleeseen musiikkivideo ollaan tekemässä, litteroin sen. Näin pystyin hahmottamaan rakenteen paremmin ja tekemään muistiinpanoja missä kohtaa kappaletta halusin mitään tapahtuvan. Lisäksi tällä tavalla kappale konkretisoitui minulle paremmin. Liitteenä litteroidut sanat.

Yhtye ei halunnut tehdä soittovideota, joten vaihtoehtoja jäi oikeastaan vain narratiivinen tai dokumentaarinen lähestymistapa. Punnitsin molempia, mutta päädyin esittämään yhtyeelle vain puhtaasti lyhytelokuvamaisen käsikirjoituksen. Ajattelin, että hyvä lähtökohta voisi olla tiivistää kappaleen sanoma korkeintaan yhteen lauseeseen ja aloittaa tarinan rakentaminen siitä. Sanomaksi muodostui: ”Musiikki tekee hyvää.”

Kolme päivää myöhemmin minulla oli treatment, jonka esitin yhtyeelle. Se sai hyvää palautetta, mutta loppua piti muuttaa. Olin samaa mieltä, että nyt lopetus on parempi. Tarinan sankariksi muodostui kloveni, jolla on huono päivä ja joka lopulta päätty tanssistudiolle niin sanotusti päästelemään höyryjä. Alkupuolisko olisi hyvin elokuvamainen ja loppupuolisko taas muistuttaisi enemmän musikaalimaista tanssikohtausta.

Lisäksi halusin, että video rakentuu kappaleen ehdoilla. Tämä tarkoittaa sitä, että aina kun esimerkiksi siirrytään säkeistöstä kertosäkeeseen, niin jotain tapahtuu tai jokin muuttuu. Näin kappale ja video eivät elä omissa maailmoissaan.

Tiesin, että yhtyeen kitaristi Jussi Hartonen on opiskellut sirkustaidetta, joten hänelle siunautui pääosa. Ellei Hartoselta olisi löytynyt asua ja välineitä omasta takaa, ei tämä tarina olisi ollut mahdollinen budjetin takia. Muita rooleja näyttelisivät muut yhtyeen jäsenet, lukuun ottamatta pomon roolia, jota näytteli Teppo Suolanen. Liitteenä treatment.

3.2 Suunnittelu

Tässä vaiheessa pystyin aloittamaan suunnittelun. Kuvauspäivät, jotka yhtye oli keskenään äänestänyt, olivat jo selvillä. Aloitin listaamaan, mitä asioita tarvitsen kuvauksiin, joihin oli aikaa kolme viikkoa.

Nyt alkoi kuvauspaikkojen metsästäminen. Otin yhteyttä Kotkassa sijaitsevaan Tanssikoulu Mikko ja Katri Vikmaniin, ja kysyin, haluaisivatko he sponsoroida tiloja. Kävin siellä paikanpäällä ja huomasin heti, että yksi huone näytti juurikin siltä, kuin olin päässäni visioinut. He lupautuivat antamaan tilan käyttömme ilman rahallista korvausta, sillä video toimisi mainoksena heille. Kävin seuraavana päivänä katsomassa kadunpätkiä, joissa haluaisin kuvata. Ne löytyivät nopeasti ja vieläpä ihan tanssistudion vierestä. Muita vaatimuksia minulla ei kadulle ollut, kuin että sen ihmisliikenne pitäisi olla mahdollisimman paljon kontrolloitavissa. Lisäksi, mitä enemmän tyhjää harmaata seinää löytäisin, sen parempi. Sekä tanssistudiolta, että ulkoa otin kuvia referenssiksi.

Kuvakäsikirjoitusta en tehnyt, sillä yleensä sen tarkoituksena on toimia viestimenä ohjaajan ja kuvaajan välillä. Koska hoidin molemmat edellä mainitut toimet yksin, en nähnyt tarvetta kuvakäsikirjoitukselle. Sen sijaan tein muistiapuna itselleni kuvalistan, johon oli merkitty kuvan sisältö ja koko. Vain kuvan kesto ja visuaalinen referenssi puuttui, mutta ne minulla oli päässäni.

3.3 Kamera

Seuraavaksi aloin tekemään päätöksiä lopullisen visuaalisen ilmeen kanssa. Tiesin, että halusin lopputuloksesta niin elokuvamaisen, kuin mahdollista. Tämä tarkoitti ensinnäkin, että käyttäisin mahdollisimman laadukasta videokameraa. Laadukkaampien (ja myös kalliimpien) videokameroiden etuna on laaja dynamiikka-alue, joka on omiaan luomaan filmimäistä vaikutelmaa. Kameroissa dynamiikka tarkoittaa sitä, kuinka paljon informaatiota on täysin mustan ja valkoisen välillä. (www.digifaq.info) Kuitenkin, niin kuin pienemmän budjetin tuotannoissa on tapana, kompromisseja on tehtävä.

Kuvasin musiikkivideon lainatulla Canon 5D mk2 digitaalijärjestelmäkameralla. Kameraa ei ole missään nimessä ensisijaisesti valmistettu videokuvaukseen, mutta pienillä säädöillä se suoriutui tehtävästä mainiosti. Jonkin verran ilmeni ongelmia, mutta niihin palaa jälkikäsitelyvaiheessa.

Lisäksi yksi, ainakin minulle, tärkeä seikka oli tuottaa video elokuville ominaisessa kuvasuhteessa, eli 2.35:1. (www.nordiskfilm.fi) Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että videon leveys pysyy samana, mutta korkeus rajataan huomattavasti pienemmäksi. Jo kuvausvaiheessa olisi syytä pitää mielessä edessä oleva kuvan leikkaaminen, ettei mitään tärkeää jää pois.

Videota kuvatessa tämän tyyllissä kameroissa on useita ongelmakohtia, jotka ovat kuitenkin suurimmaksi osaksi vältettävissä tiedostamalla ongelmat. Näitä ovat laskostuminen ja tästä aiheutuva Moiré -ilmiö, sekä pyörivästä sulkimesta aiheutuva kuvan vääristymä. Laskostuminen ja Moiré, eli vihreinä ja punaisina kaarina ilmestyvä vääristymä eivät muodostu ylitsepääsemättömiksi ongelmiksi, kun välttää tiheiden ja symmetristen muotojen kuvaamista, kuten tiiliseiniä. Lisäksi kamerasta kannattaa asettaa digitaalinen terävöitys minimiin. Pyörivästä sulkimesta aiheutuva eräänlainen kuvan ”vellonta” on vältettävissä, kun kameraoperaattori ei tee nopeita siuttaisliikkeitä kameralla.

Kun kameraa käyttää perusasetuksillaan, kamera prosessoi kuvaa digitaalisesti lisäämällä kennolle tallennettuun kuvaan terävyyttä, kontrastia ja saturaatiota. En halunnut, että kamera tekee näitä operaatioita puolestani, koska lopputulos on paljon parempi, kun tällaisen käsittelyn tekee vasta myöhemmin oikealla tietokoneella. Tämän takia asensin kameraan Technicolorin suunnitteleman ilmaisen kuvaprofiilin nimeltään CineStyle, joka poistaa nämä prosessoinnit. Valmistajan mukaan tällä kuvaprofiililla saadaan kuvaan lisää dynamiikkaa, kun kamera ei yritä lisätä kontrastia itseksensä. (www.technicolorcinestyle.com) Cinestylen tuottamalla lattealla kuvalla sain myös paljon enemmän liikkumavaraa värimäärittely vaiheessa.

Canonin digitaalijärjestelmäkameroihin on lisäksi saatavissa kolmannen osapuolen valmistama ohjelmisto Magic Lantern. Tämä ohjelmisto on saatavissa Internetistä ilmaiseksi, ja se avaa kameroista paljon hyödyllisiä ominaisuuksia, joita ei niissä ole tehtaalta saapuessa. Magic Lanternilla sain kameraan näkyviin leikkauskohdat, jotta tiesin miten kuva pitää rajata silmällä pitäen jälkikäsitellyssä tapahtuvaa kuvasuhteen muuttamista. Lisäksi käytin hyväksi ohjelmiston focus peak ominaisuutta, joka näyttää kuvaajalle täsmälleen, mitkä kohdat kuvasta ovat tarkkoja ja mitkä eivät.

CineStyle

Standard

4 Tuotanto

4.1 Moniroolisuus

Alun alkaen minulle oli jo selvää, että toimin tässä tuotannossa useammassa roolissa. Näin varmistin, että päässäni pyörinyt visio varmasti toteutuu. Lisäksi tämä oli hyvä ratkaisu puhtaasti itsensä kehittämisen kannalta.

Moniroolisuus on haasteellista, mutta tuo mukanaan tietynlaisen selkeyden. Jo käsikirjoittaessa tiesin tarkalleen, mitä on mahdollista toteuttaa. Verrannollisesti tiesin kuvatessa, mitä pystyn tai en pysty korjaamaan jälkikäsittelevaiheessa. Työskentely oli myös luontevampaa ja jollain tasolla nopeampaa, kun ei tarvinnut ohjeistaa esimerkiksi leikkaajaa. Sain luoda itselleni luontevimman työnkulun, ja noudattaa sitä juuri niin tarkasti, kuin koin parhaaksi.

Jälkituotannossa en kokenut moniroolisuutta hidasteena, mutta kuvaustilanteessa olisi ainakin yksi ammattilainen lisää ollut paikallaan. On haasteellista keskittyä kameran säätämiseen samaan aikaan, kun pitäisi ohjeistaa näyttelijöitä ja miettiä kuvakulmia. Tässä auttaa jäänviileät hermot. Jos olisi ollut mahdollista, olisin mieluummin hoitanut tässä vaiheessa pelkästään ohjaamisen ja jättänyt kuvaamisen jollekin toiselle. Budjetti ei kuitenkaan antanut myöten palkata kuvaajaa, joten tämä oli asia, jonka kanssa oli selviydyttävä.

Koska yhtyeen jäsenet auttoivat kuvauksissa esimerkiksi taustasoiton ja siivoamisen kanssa, kaikki sujui luontevasti. Jollei kyseessä olisi ollut näin avulias yhtye, olisi vähintäänkin assistentteja tarvittu. Vastaavanlainen rakenne ei siis toimisi kaikissa tuotannoissa.

4.2 Ohjaus

Ohjaajan vastuualue on teoksen taiteellisesta puolesta huolehtiminen. (www.suomisanakirja.fi) Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että hän ohjaa näyttelijöitä ja kuvausryhmää, jotta haluttu visio toteutuu. Koska tässä tuotannossa toimin yhden miehen tuotantotiiminä, ei minun tarvinnut ohjeistaa kuin näyttelijöitä. Ohjaajana minun oli myös tärkeää hahmottaa haluttu lopputulos ja tietää, miten se saavutetaan.

Pääosan esittäjälle, Jussi Hartoselle, olin antanut löyhiä ohjeita tanssikoreografian suhteen. Kerroin, etten halunnut sen olevan liian taitavaa tai trendikästä, vaan pikemminkin myötäihäpeän rajoilla liikkuvaa ”hulluttelua.” Klovnin asun taas halusin olevan hyvin pelkistetty ja meikkien kevyet.

Hartonen oli hahmotellut koreografiaa ennen kuvauksia, mutta kokonaisuuden hän kasasi vasta kuvauspäivänä. Tämä ei ollut toivottavaa ja se hidasti kuvauksia jonkin verran. Kuitenkin noin tunnin jälkeen pääsimme jo kuvaamaan ensimmäistä osaa tanssista.

Draamallisesti tapahtumarikkaampaa alkupuoliskoa kuvatessa ei Hartosta tarvinnut ohjata juuri ollenkaan. Ilmeet ja kehon kieli olivat jo alusta asti sellaisia, kuin toivoinkin, joten minun ei tarvinnut kuin kertoa mistä minne hän kävelee ja missä hän seisoo. Olin äärimmäisen ylättynyt miten helppoa yhteistyö oli.

Puhelukohtausta kuvatessa annoin Hartoselle ohjeet, että hän selittää puhelimeen jotakin, kuuntelee hetken, turhautuu ja heittää puhelimen maahan. Hän päätyi kuitenkin improvisoimaan ja huusi takaisin puhelimeen. Se näytti jo siinä vaiheessa upealta, joten päädyimme muuttamaan kohtausta siitä, miten olin sen päässäni kuvitellut.

Pomon osio oli haastavampi. Meidän piti tehdä katsojille selväksi pelkästään visuaalisesti, että kyseessä on päähahmon esimies. Pomoa näyttelevän Suolasen hiukset vedettiin taakse ja kulmat piirrettiin kajaalilla, kuten Hartosenkin. Tämä teki hahmosta hyvin inhottavan näköisen, ja nyt oli näyttelyn varassa, että auktoriteetti tulisi ilmi. Muutamia ottoja myöhemmin olin tyytyväinen lopputulokseen.

4.3 Kuvaus

4.3.1 Kalusto

Kamera täytyi valmistella musiikkivideon kuvaamiseen. Ensinnäkin kamera sellaisenaan on äärettömän epävakaa käyttää. Siksi otin kuvauksiin mukaan kolmijalan, olkatuen, Flycamin sekä kaksi kameradollya. Olkatuella saadaan kuvaan pientä huojuntaa, toisin kuin kolmijalalla. Koen, että tämä tuo katsojan paremmin tapahtumien keskelle. Mekaanisilla kuvanvakaajilla, kuten Steadicamilla ja Flycamilla on parempi kuvata kohtauksia, joissa kameraoperaattori joutuu esimerkiksi kävelemään tai juoksemaan. Kolmijalkaa käytin vain dollyjen kanssa kamera-ajoissa. Dollyja oli siksi kaksi, koska en ollut varma saanko täysin tasaisia ajoja itse tehdyllä dollylla. Otin sen kuitenkin mukaan, koska toisen dollyn kanssa ei jalustan korkeutta pystynyt säätämään. Molemmat toimivat kuitenkin loistavasti.

Edellä mainittujen asioiden lisäksi minulla oli mukana neljä akkua, harmaasuodin ja harmaakortti. Linssinä toimi laadukas Canonin 28-70mm, joka on hyvä yleisobjektiivinen. Harmaasuodin osoittautui korvaamattomaksi, sillä sen avulla sain pidettyä kameran aukon suurena kirkkaasta päivänvalosta huolimatta. Näin sain haluamani lyhyen syväterävyysalueen. Harmaakortilla mittasin kuvien valotuksen käyttämällä kameran sisäistä valotusmittaria.

4.3.2 Kuvaaminen

Olin suunnitellut kuvaukset niin, että ensimmäiseksi kuvataan haastavin osuus, eli tanssi ja seuraavana päivänä selkeästi suoraviivaisempi alkuosuus. Viimeisenä päivänä ei kuvattu kuin toimistokohtaus, jonka kuvaamiseen meni noin puoli tuntia. Kuvaukset oli siis jaettu kolmelle päivälle, mutta yhtyettä ei tarvittu kuin kahtena.

Oli taiteellinen valintani olla valaisematta kohtauksia erillisillä valoilla lukuun ottamatta pukuhuonekohtausta. Tässä käytin kattolamppujen lisäksi pientä pöytävalaisinta. Muuten valoa oli aina riittävästi.

Testit osoittavat, että Canonin järjestelmäkameroilla kuvatessa vähiten kohinaa saadaan, kun käytetään tiettyjä ISO-arvoja. Näitä ovat 160:llä kertaantuvat arvot, eli 160, 320, 640 jne. Tämä johtuu siitä, että Canoneissa natiivi-ISOt ovat 100:lla kertaantuvat arvot ja kaikki niiden väliin asettuvat arvot ovat digitaalisesti kompensoituja. Tästä johtuen esimerkiksi ISO 160 on todellisuudessa 200, jossa on alennettu valotus, ja sen takia siinä ilmenee vähemmän kohinaa. Verrannollisesti 125 on todellisuudessa 100, jossa on nostettu valotus. (shootintheshot.joshsilfen.com)

Toisena kuvauspäivänä aurinko osoittautui ongelmalliseksi. Oli luvattu pilvistä säätä, mutta aina aika ajoin aurinko ilmestyi pilven reunan takaa. Tiukan aikataulun takia emme voineet odottaa pitkiä aikoja auringon pilveen menemistä. Osassa kuvia on siis tarkkareunainen varjo ja osassa ei. Tätä yritin leikkauksella piilottaa parhaani mukaan. Suoran auringon paisteen takia minulla oli myös vaikeuksia tarkentaa kameran lcd-näytöltä. Tähän olisi ollut ratkaisuna näytön päälle kiinnittyvä etsin, mutta sellaiseen ei budjetti olisi muutenkaan riittänyt. Tästä johtuen ainakin yksi kuva on selkeästi epätarkka.

Steadicam kuvissa epäonnistuin, sillä sen täydelliseen operointiin minulla ei ole tarpeeksi kokemusta. Kuvat eivät ole niin tasaisia, kuin niiden pitäisi olla, mutta silti selkeästi parempia, kuin olalta kuvatessa. Lopputuloksessa tällä ei siis ole merkitystä.

Erityisesti tanssikohtauksen kohdalla oli erityisen tärkeää luoda illuusio, että tanssi olisi jatkuvaa. Tätä edesauttoi se, että säädin kameran asetukset ennen kuvaamista kohdalleen, enkä sen jälkeen muuttanut niitä. Koko kohtaus siis kuvattiin samalla aukolla, ja vaihtelin vain polttoväliä. Tämä myös nopeutti kuvaamista huomattavasti.

Itse tanssi kuvattiin niin, että ensiksi kuvasin kaikki yläkehon kamera-ajot, sitten jalkoihin rajatut ajot, jonka jälkeen olalta kuvatut koko-, puoli- ja lähikuvat. Katsoin parhaani mukaan, että jokaisesta kuvasta on ainakin lähes moitteeton otto. Tämä vaati keskiarvolta neljä ottoa.

Tanssin kuvaamista varten olin polttanut CD:lle kaksi versiota kappaleesta taustasoittoa varten. Toinen versio alkoi neljä tahtia ennen viimeistä kertosaettä ja toinen kaksi tahtia ennen C-osaa. Koska tanssi jaettiin kuvaustilanteessa kolmeen osaan, niin vaadittiin hiukan kelaaamista. Onneksi joku yhtyeen jäsenistä hoiti aina taustasoiton.

Koko videon kuvaukset kestivät noin 13 tuntia. Tämä oli hyvin tarkkaan se, mitä olin arvioinutkin. Materiaalia kerätyi arviolta puolitoista tuntia, joka oli enemmän kuin tarpeeksi. Yhtyeen pasunisti, Matti Vuolahti, ei päässyt paikalle toisena kuvauspäivänä, joten valitettavasti häntä ei videolla näy. Muut yhtyeen jäsenet näkyvät videolla tavalla tai toisella.

Kuvat © Tatu Ljokkoi / Goon

5 Jälkituotanto

5.1 Leikkaus

Kuvausten jälkeen siirsin materiaalit koneelle ja ulkoiselle kovalevyille. Leikkaaminen sujui suhteellisen suoraviivaisesti, sillä kuvia ei puuttunut ja materiaalia oli reilusti yli tarpeen. Pääasiallisesti luotin leikkausratkaisuissa intuitioon, sillä kokemusta minulla ei musiikkivideon leikkaamisesta ole. Luotin siihen, että huomaan kyllä, jos jokin kohta ei toimi.

Yleisesti ottaen leikkauksen tulisi mennä käsi kädessä kappaleen kanssa. Tämä onnistuu usein leikkaamalla kappaleen iskuihin. Tällöin leikkaajalla on periaatteessa neljä leikkauskohtaa valittavana jokaisessa tahdissa, ottaen huomioon, että kyseessä on tavanomainen 4/4 tahtilaji. Vaihtelua ja tietynlaista dissonanssia sain videoon aika ajoin leikkaamalla iskujen väliin.

Tanssikohtauksen leikkaaminen osoittautui sopivan haastavaksi. Lähestyin sitä ensin synkronoimalla hyvät otot musiikin kanssa, kuten soittovideonkin kohdalla tehtäisiin. Sitten aloin hahmottelemaan, minkä kuvan haluan näyttää missäkin kohdassa. Lopuksi viimeistelin kohtauksen kohdistamalla rytmikkäät liikkeet, kuten potkut, tarkalleen kappaleen iskuihin.

Jo leikkauksenvaiheessa olin tehnyt nopeasti hyvin karkean värimäärittelyn. Tein sen siksi, koska näytin videota muutamille ihmisille leikkauksenvaiheessa, ja monet eivät ole tottuneet näkemään raakakuva. En halunnut, että kuvan latteus tai karkeus häiritsisi katsojaa, joten hyvin nopeasti laitoin videoon kauttaaltaan kontrastia ja värikylläisyyttä.

Musiikkivideoksi voi yleinen leikkaustahti tuntua laiskalta. Tämä oli kuitenkin tietoinen ratkaisu, sillä henkilökohtaisesti en välitä tiheästä leikkaamisesta. Koin myös, että normaalia hitaampi leikkaustahti tukee tarinankerontaa ja vahvistaa elokuvamaisuutta.

5.2 Värimäärittely

Värimäärittely jaetaan usein kahteen vaiheeseen; ensisijaiseen ja toissijaiseen värimäärittelyyn. Ensisijaisessa vaiheessa säädetään kuvan kontrasti, kirkkaus, valkotasapaino ja värimaailma halutulle tasolle. Toissijaisessa vaiheessa keskitytään tarkemmin kuvan tiettyihin alueisiin. (Hullfish, 2008, 1) Värimäärittelyn pyrin tekemään hyvin hienovaraisesti, jotta kuva pysyisi luonnollisena. Tämän vaiheen tein myöskin Premieressä, jossa myös leikkasin. Vaihtoehtona olisi ollut Adobe Speedgrade, mutta en sitä kokeiltuani pitänyt sen käyttöliittymästä. Näin pystyin myös helposti tekemään muutoksia leikkaukseen.

5.2.1 Ensisijainen värimäärittely

Aloitin värimäärittelyn säätämällä mustan ja valkoisen tasot kohdilleen kuva kerrallaan. Tässä toimii nyrkki-sääntönä se, että kuvassa näkyvä musta pitäisi olla täysin mustaa ja valkoinen täysin valkoista. (Hullfish, 2008, 22) Käytiin apuna Premierestä löytyvää waveform, eli aaltomuoto monitoria. Monitorin pystyakseli kuvaa luminanssia, eli ylhäällä on vaalea ja alhaalla tumma. Vaaka-akseli näyttää kuvan sisällön vasemmalta oikealle.

Kuvan valoisuutta minun ei tarvinnut yhtä poikkeusta lukuun ottamatta säätää, sillä olin mitannut jokaisen kuvan valituksen harmaakortilla ennen kuvaamista. Tämä päti myös valkotasapainoon, johon minun ei myöskään tarvinnut enää puuttua.

Seuraavaksi säädin kohtaus kerrallaan värimaailman haluamalleni tasolle. Koska kuvat oli tasapainotettu toisiinsa nähden, niihin pääasiassa istuivat samat värisäädöt. Halusin, että alkupuolisko on vähäisempi värikylläisyydeltään, kuin tanssistudiolla tapahtuva loppupuolisko. Seuraavaksi säädin yleisen värimaailman, josta tuli haluamani keltavihreä. Tarkoitukseni oli vahvistaa haluttua tunnetilaa. Värimäärittelyn perimmäisenä tarkoituksena voikin pitää tarinankerronnassa auttamista. (Hullfish, 2008, 255)

5.2.2 Toissijainen värimäärittely

Silmääni näytti, että punaisella kanavalla on muita enemmän värikylläisyyttä. Tämä näkyi niin, että päähahmon puvusta ja välineistä löytyvä samankaltainen punainen hyppäsi kuvasta enemmän, kuin halusin. Eristin kaiken tämän sävyisen punaisen, ja vähensin sen värikylläisyyttä niin, että se oli samalla tasolla muiden värien kanssa.

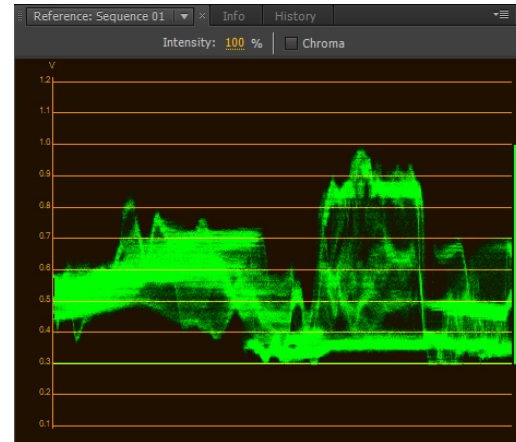
Ajattelin, että voisi olla mielenkiintoista, jos päähahmonenä olisi hyvin hailakka koko videon ajan, mutta lopussa siihen palaisi värit. Tämä oli ainoa kerronnallinen elementti, jota en ollut suunnitellut. Tehoste on hienovarainen, eikä tarkoitus ollut, että kaikki katsojat sen huomasivat. Näin idea musiikin ja tanssin parantavasta voimasta korostui.

Joissakin kuvissa värimäärittely toi esiin inhottavan näköisiä pakkausartefakteja, johtuen kameran käyttämästä H.264 pakkauksesta. Näistä materiaaleista purin pakkauksen ja muutin ne Avid 1x1 muotoon, joka on käytännössä häviötön koodekki. Parhaan mahdollisen lopputuloksen olisi saanut, jos kaiken käytetyn materiaalin olisi muuttanut tähän muotoon. Uudelleen pakkaus vie kuitenkin paljon aikaa, ja suurentaa tiedostokokoa noin 40 kertaiseksi.

Pukuhuonekohtauksessa epämääräisiä punaisia pakkausartefakteja esiintyi harmaissa metallisissa kaapeissa. Nopealla rotoskooppauksella ja kahdella maskilla desaturoin pinnat, ja toisesta laskin valotusta. Tämä teki kuvasta yhtenäisemmän näköisen, sekä piilotti myös kohinaa ja auttoi ohjaamaan katsojan katseen olennaiseen.

Waveform (eli aaltomuoto) monitori.

5.3 Viimeistely

Ennen värimäärittelyä terävöitin kaikkia kuvia, jotta internetistä katsottaessakin olisi yksityiskohdat nähtävissä. Muutaman kuvan kohdalla tein kohinan poistoa, mutta suurimmaksi osaksi video oli hyvin siisti. Pakkausartefakteja piilottamaan, ja filmimäistä vaikutelmaa tehostamaan, lisäsin koko videoon monokromaattista kohinaa. Äkkiseltään voi tuntua oudolta ensin poistaa kohinaa, ja sitten lisätä sitä. Kuitenkin jälkeinpäin lisätty hallittu mustavalkoinen kohina on paljon miellyttävämpää, kuin kameran tekemä värillinen kohina, jota esiintyy usein vain kuvan tummissa alueissa. Valitettavasti johtuen Youtuben ja Vimeon käyttämistä rankoista pakkausmetodeista, ei kohinasta ole paljoakaan jäljellä internetistä katsottaessa. Tämän ehdin testaamaan käytännössä.

Lopuksi tarvitsi enää lisätä alku- ja lopputekstit ja video oli valmis renderöitäväksi. Tein videosta master-version, joka on käytännössä pakkaamaton. Tämä on arkistoitava kopio, josta pystyin pakkaamaan versiot Internet levitykseen ja blu-ray tallennukseen.

Ennen renderöintiä video oli vielä täydellä resoluutiolla, sillä leikkausvaiheessa käytin videoraidan päällä kuvaa, joka näytti minulle, miltä valmis video näyttää 2.35:1 kuvasuhteessa. Mustia palkkeja on turha sisällyttää valmiiseen videoon, joten laskin, että uuden pystyresoluution tulisi olla 817 pikseliä. Näin mustat palkit tuli leikattua pois.

6 Loppupäätelmät

Yhtye, sekä minä olimme lopputulokseen tyytyväisiä. Myös koyleisö otti videon hyvin vastaan, ja reaktiot olivat sellaisia, kuin halusin. Koyleisönä toimi ystäviäni ja perheenjäseniäni. Heistä osa oli kuullut yhtyeen musiikkia aikaisemmin ja osa ei. Ikähaitari oli 23-72 vuotta. Näytin videon eri vaiheissa eri ihmisille, eli kaikki eivät olleet katsomassa sitä samanaikaisesti.

Haluttu elokuvamaisuus välittyi, ja sitä pidettiin hauskana ja erilaisena. Muutama ihminen sanoi, että taustalla soivaan kappaleeseen oli vaikea keskittyä videon kiinnostavuuden takia. Tämä oli hiukan yllättävää. Kirjoitushetkellä videota ei ole vielä julkaistu, joten en tiedä miten laajempi yleisö ottaa sen vastaan.

Tavoitteet siis täytettiin. Tarkoituksena oli kehittyä useammalla osa-alueella yhtä aikaa, ja tunnen olevani esimerkiksi varmempi leikkaaja, kuin muutama kuukausi sitten. Lisäksi visioni toteutui, ja lopputulos näyttää hyvin paljon siltä, kuin alun perin halusin. En usko, että video myöskään näyttää yhden ihmisen tekemältä, mutta olen hiukan jäävi sanomaan.

Budjetti oli minimaalinen, ja koska melkein koko kuvauskalusto oli lainattu, en rahaa käyttänyt kuin toisen kameradollyn rakentamiseen ja klownin sukkiin. Tässäkin suhteessa tavoitteissa onnistuttiin.

Videossa on totta kai virheitä ja useamman asian tekisin seuraavalla kerralla hiukan eri tavalla. Nyt puhutaan kuitenkin pienistä asioista, kuten jatkumovirheitä ja huolimattomista rajauksista. Jatkumovirheitä ei kukaan koyleisöstä huomannut, ja rajauksetkin ovat pitkälti makuasia. Valotuksen säätöön en ensi kerralla käyttäisi harmaakorttia sen epäkäytännöllisyyden takia. Valotuksen mittaaminen kohteen ihosta, ja sen tarvittava kompensointi toimii useimmissa tilanteissa varmasti riittävästi ja on nopeampaa.

Jos kuitenkin ottaa huomioon, kuinka moni asia voi mennä pieleen tämän kokoisessa projektissa, niin olen edelleenkin hämmästynyt kuinka vähällä selvisin. Uskon, että tämä oli suurimmalta osalta perusteellisen suunnittelun ansiota. Pyynnöstä tekisin yhtyeelle seuraavankin musiikkivideon miettimättä sen pitempään.

7 Lähteet

Steve Hullfish, The Art and Technique of Digital Color Correction (2008)

<http://shootintheshot.joshsilfen.com/2010/05/13/canon-hd-dslr-native-iso/>

http://www.digifaq.info/digi_omat/dynamiikka

http://www.nordiskfilm.fi/video/uncledvd_faq_kuvasuhteet.php

<https://www.technicolorcinestyle.com/faq/#profile-faq>

<http://www.suomisanakirja.fi/ohjaaja>

Goon -logo ja valokuvat kuvauksista © Tatu Ljokkoi / Goon

Liitteet

Kaikist Paras Biisi lyriikat

Levees auras hanhet lähti vetää metelöi mennessään et ens kesää huusin takas et sen voimal tääl elää tät kaamost päivii päivien perää seuraavaks kuoli lehdet yks kerrallaa eikä hautajaisii pidetty kertaakaa ruumiit siivottii pois lumen tieltä joit ei näkyny kyl tammikuus vielä meil on kirkasvalolamput korvis ja d-vitamiinit syöty koko vuoden tarpeiks silti laahustetaa ku kunnan hommis puolnu kuksis pitkin raittei pitkii vaiheit, luomispaineit pelkkii synkkii laulujen aiheit mut meil on ratkasu tähän ongelmaa sit ei oo koht kato ollenkaa, se menee näin!

Kun seinät kaatuu päälle ja taivas putoo niskaan kun pään valtaa äänet ja tuntuu et flippaat laita soimaan se kaikist paras biisi jota kuuntelit silloin back in the day ja laula täysii messis eikä maailman murheet paina ei

Aamul lehes pelkkii synkkii uutisii muual mellakoit, meil irtisanomisii neljäsosa nuorist syrjäytymäs asiantuntijat siit hyvinvointii syyttämäs onks tääl sit liian helppoo tää elämä? Mitä isät edellä ni sitä pojat perässä

Tuen turvin turvautuu pulloon tulee turpiin ja turhautuu, tulkoon mut meil on ratkasu kaikkee vaik mikä painais ja ajat ois vaikeita käännny sun levyhyllyn puoleen kato levyt ei kuole vaik formaatit kuolee valkkaa se lätyt jota et oo kuunnellu vuotee ja siit se biisi joka iskee suoraa suonee volat kaakos saa tärisemää huoneen ja huomaat se auttaa sun huolee ku huolee!

Kun seinät kaatuu päälle ja taivas putoo niskaan ku pään valtaa äänet ja tuntuu et flippaat laita soimaan se kaikist paras biisi jota kuuntelit silloin back in the day ja laula täysii messis eikä maailman murheet paina ei
x2

”Kaikist Paras Biisi” treatment v2

Asettelu:

Musiikkivideo on hyvin lyhytelokuvamainen ja se sisältää vain tarinan, eikä soittoa tai muuta. Tarina etenee biisin rakenteella. Päähahmo on klovni (hiukan retro, ei pelottava), jota esittää Harts. Video on hauska ja lämmin, muttei liian siirappinen tai rautalangasta väännetty. Sen viesti on luultavasti selvä. Videossa ei kuviteta lyriikoita suoraan, vaan sen perimmäistä viestiä pikemminkin. Tarinasta voi nauttia, vaikkei ymmärtäisi laulusta sanaakaan.

Intro:

Muutama kuva Karhulasta ja torista. Lähikuvia loskasta ja muusta masentavasta.

Eka säkeistö:

Esitellään päähahmo, eli edellä mainittu klovni. Klovni on kävelemässä kadun kulmaan kantaen varustesäkkiä. Hän aikoo esiintyä ja tekee sitä työkseen. Ketään torilla olijoista (tähän bändin jäseniä?) ei kuitenkaan kiinnosta klovni ja jengi kävelee ohi ja pyörittelee päitään jne. Klovni yrittää kaikkensa ja vaikeuttaa temppuja lineaarisesti. Loppua kohden kuvaan kävelee mies possoa* syöden. Hän katsoo klovnia hetken ja sitten heittää posson suojapussin hattuun ja poistuu.

Kertsi:

Klovni astuu sivuun ja ottaa puhelimen soittaakseen pomolle, joka tottakai on myös klovni. Klovni ja pomo-klovni käyvät keskustelua joka ei selkeästikään etene yhteisymmärryksessä, vaan pomo huutaa. Klovni lopulta kertsin loppuessa kyllästyy ja paiskaa puhelimen katuun rikkoen sen säpäleiksi. Pomo jää puhelimeen huutamaan yksin.

**Posso on kotkalainen
perinneleivonnainen*

Toka säkeistö:

Klovnin nähdään kävelevän kadulla ja hän ilmeisesti lopetti tältä päivältä mutta edelleenkin on mieli vähän maassa. Matkalla hän ohittaa kaksi nuorta, jotka ivailevat hänen kustannuksellaan. Puolesa välissä säkeistöä hänen nähdään saapuvan jonnekin. Seuraavassa kuvassa huomaamme, että hän on jossakin pukuhuoneessa vaihtamassa kevyempiä vaatteita (edelleen kuitenkin klovnille omaisia). Säkeistön lopun lähestyessä hän astelee tanssistudiolle ja asettaa oman CD:nsä soittimeen ja valmistautuu. Nyt alkaa paljastua mitä hän on tekemässä.

Toka kertsii:

Alkaa älytön kreisibailaus. Klovnituli siis päästelemään höyryjä oikein kunnolla. Hän ei tanssi hyvin, eikä seksikkäästi tai trendikkäästi, vaan täysiä. Tanssia kuvataan kamera-ajoilla ja olalta, jotta päästään oikein iholle ja tapahtumien keskelle. Tanssi jatkuu kunnes tulee kuoro-osuus c-osasta.

C-osa:

Klovnit haukkaa happea. Näemme, että hän on hiestä läpimärkä. Kun kappaleessa bändi tulee taas mukaan c-osaan niin tanssi jatkuu edelleenkin kovana. Video loppuu hillittyyn hymyyn tai valojen katkaisuun.

